

Izhaja vsak delavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 240—
za pol leta K 120—

V upravi stane mesečno K 18—

NOVIČAS

Uredništvo in upravnništvo v Kopitarjevi ulici št. 6 — Telefon
uredništva št. 50 — Telefon
— upravnništva št. 328 —

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 60—
za en mesec K 20—

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Posamezna številka stane K 1-40

Dr. B.:

Za našo stvar.

V kratkem izide druga številka Socialne misli. Potrebno je, da obrne krščansko delovno ljudstvo svojo pozornost na ta svoj mesečnik. Na listih te revije je napisano vse teženje in hrepenenje tlačenih stanov po socialni in duševni osvoboditvi v imenu krščanstva. V številki, ki se nahaja ravno kar v tisku, je jasno, odločno in naravnost izpovedano, da mora biti vera največje in najbolj silno grbalo v boju zatiranja, ogoljufanja in ponižanja množic, ki vpijejo iz dna svoje bede po socialni pravičnosti.

Vera, v kateri so utelešene največje in najpopolnejše vrednote človeštva, mora biti najsilnejša duševna opora vseh tistih, ki obupajo nad krivičnostjo in nečlovečnostjo sodobne družbe ter se vojskujejo z vsemi silami proti sistemu, ki omogočuje to zatiranje po božji podobi ustvarjenih ljudi. Vera je sicer na svetu za vse ljudi in vse sloje, a ne more biti nikdar in nikoli zatočišče izkoriščevalcev, ki bi hoteli pod okriljem krščanstva množiti brezskrbno svoje dobičke! Vera je vesoljna in namenjena celemu človeškemu rodu, a se sme nikdar služiti gospodujočim slojem, da bi z njeno pomočjo v svojo korist slabili ali onemogočali pravični boj revežev za socialno ravnopravnost. Ni je večje predznanosti in greha, kakor če se izrabljajo najidealnejši, to je verski, nagoni bednih slojev za to, da odnehajo od svojih pravičnih zahtev in puste še nadalje oblastnikom, da se polasčujejo sadov tujega dela. Vera ne gleda ne na levo ne na desno, se ne ozira ne na vplivne in ne na bedne, ne zre ne na mogočnike in ne na slabotne, temveč na to, kar je prav in kar mora po zakonu pravice veljati v človeštvu. Če je stremenje po dobičku življenjska podlaga gospodujočih slojev, tedaj mora krščanstvo njihovo početje obsoditi in zavrniti, četudi se strogo drže vseh vnanjih predpisov vere. Krščanstvo se ne ozira na oblike, temveč na vsebino, se ne drži površine, temveč prodira na dno, kjer leži jedro vsega.

Ce bi bila gonilna sila proletariata zgolj želja po nadvladavi, bi krščanstvo proletarsko gibanje obsodilo. Toda nikjer ne najdemo najmanjšega verskega razloga, ki bi zabraujoval teptanemu razredu, da se bojuje proti nasilnikom za svojo socialno svobodo. Mnogi, ki trpe krivico, imajo v imenu nesmrtnega dostojanstva človeka celo dolžnost, da svoje sile organizirajo in gredo v boj za pravico! Če bi se izkoriščani razred ne strnil v bojne vrste, bi bil sokriv na nečlovečnosti vladajočih razredov, bi bil kriv trpljenja svojih otrok in svojih žena. Boj delovnega ljudstva je bil kakor vsak boj nujen in potreben vselej, kadar se je vršil za uresničenje pravice, ko ni bilo nobene druge poti, tembolj je neizogibno danes, ko zlo slavi svoje največje triumfe in je dobro poteptano na tla kakor še nikdar prej.

Jasno in določeno izraža Socialna misel ta temeljna načela krščanskega proletariata. Po revolucijah naše dobe so stopili vsi socialni problemi v ospredje javnega življenja. Toda revolucije, ki smo jih doživeli, so povzročile strašno krizo ne le v kapitalističnem svetu, temveč tudi v vrstah svetovnega socializma. Celotni sistem marksizma je v krizi. Svetovni proletariati je razklan, iskanje novih poti ga je razdvojilo. Vse dosedanje spoznanje marksističnega socializma in komunizma je prečiščeno. Življenje zahteva novih idej, ljudstvo hrepeni po novih smernicah. Socialna misel je podala na pot vesoljnega socializma. Zakaj se je podala na pot vesoljnega socializma? Tudi v krščanskem svetu se je socialno mišljenje do dna izpremenilo. Vse človeštvo brez razlike išče izhoda iz zablod naše dobe. Tudi slovensko kršč. ljudstvo hoče doprinesiti delež k rešitvi svetovne kulturne in socialne krize. Da se je Socialna misel lotila tega dela, je ponos krščanskega delavstva Slovenije. Slovensko delovno ljudstvo bo znalo svojo revijo ščititi in jo bo zaneslo v zadnji kotiček naše zemlje. Okoli Socialne misli naj se zgrnejo vsi naši idealni ljudje v enotno fronto proti krivici in nasilju, za resnično pokristjanjenje naše družbe!

Redukcija uradništva.

Belgrad, 15. febr. (Izv.) Jutri se prvič sestane odbor za redukcijo uradništva, da razpravlja o temeljnih načelih, po katerih se bo odpuščalo odvisno število uradnikov. V odboru je 7 poslancev in zastopniki državnih uradnikov. Jugoslovanski klub zastopa dr. Anton Korošec, njegov namestnik pa je posl. Skoberne.

Priznanje sovjetske Rusije in mala antanta.

Jugoslavija proti priznanju.

Belgrad, 16. febr. (Izv.) Sestanek ministrskih predsednikov držav male antante dr. Beneša, Bratiania in Pašića bi se moral vršiti 22. t. m. v Belgradu. Ker pa je češkoslovaški ministrski predsednik dr. Beneš odpotoval v London in Pariz, ministrski predsednik Pašić in z njim dr. Ninčić pa odpotujeta v Bukarešto, da prisostvujeta oficijelni zaroki kralja Aleksandra z rumunsko princezo Mariolo, se ta sestanek vrši

pozneje. V Bukarešti bo Pašić skušal pridobiti rumunske politike za nekatera vprašanja, v katerih se ne strinja s stališčem Češke. Tako glede priznanja sovjetske Rusije. Dočim je Češka za brezpogojno priznanje, smatra belgrajska vlada, da v Rusiji ni nobene stabilne vlade in je torej ni mogoče priznati. Govori se tudi, da se namestila Pašić sporazumeti glede nekaterih drugih vprašanj, ki se tičejo Rusije.

Proti lačnim slovenskim dijakom.

Belgrad, 15. febr. (Izv.) Današnje Službene Novine prinašajo pravilnik o podeljevanju štipendij in podpor za hrano in stanovanje akademski omladini. Po pravilniku morajo dobivati podpore sledeči visokošolci: 1. Katerih starši ne plačujejo letno nad 30 dinarjev neposrednih davkov, 2. dijaki, ki o maturirali z odličnim ali prav dobrim uspehom in ki polagajo kolokvije in izpite na univerzi s prav dobrim uspehom. V Belgradu, Zagrebu in Subotici znašajo podpore mesečno 200 dinarjev, v Ljubljani pa 100 dinarjev. Di-jakinje prvih dveh semestrov pravnih in medicinskih fakultet sploh nimajo pravice do podpor in štipendij.

Iz navedenega poročila ni razvidno, kaj je smatrati za štipendije in kaj za podpore, dalje je nejasno, ali bo nakazovalo podpore ministrstvo za prosveto po pokrajinskih upravah in vseučiliških oblasteh ali pa po akademskih podpornih društvih. Vsekakor pa je

vladno stališče, da gredo podpore samo o-ljčnjakom, napačno, ker odlika na univerzi ni odvisna samo od talenta in pridnosti akademika, temveč od brez števila drugih činite-ljev, zlasti danes, ko dijaštvo dobesedno strada in prezeha. Dejstvo, da dovoljuje pravilnik ljubljanskim visokošolcem za 50 odstotkov manj podpore kot ostalim, dokazuje, da so neprestano na delu skrivne sile (ki jih ne poznamo), delujoče proti obstoju ljubljanske univerze. Kajti na ta način hoče Svetozar Pribičević za ušosa potegniti ljubljanske akademi-ke v Zagreb in Belgrad, in ko enkrat v Ljubljani slušateljev ne bo, tudi profesorji ne bodo več potrebni.

Zdi se, da se bo usoda ljubljanske uni-verze odločila edino-le na političnem polju v boju za in proti avtonomiji. Zato bo treba po-svetiti temu vprašanju več pažnje kot do sedaj.

Kumanudi zopet išče posojila.

Belgrad, 15. febr. (Izv.) Finančni mi-niter je izdelal pogoje za drž. posojilo, ki ga je ponudila Jugoslaviji angleška banka Bolton. Ponudnik bi bil moral priti te dni v Belgrad, vendar se je njegov prihod od-godil, ker v Londonu merodajni krogi še niso odobrili pogojev naše vlade.

Belgrad, 15. febr. (Izv.) Neki švicar-ski sindikat je ponudil naši državi 50 mi-lionov frankov posojila. Dr. Kumanudi je ponudnikom vpsal naše pogoje, pod ka-terimi bi se mogli vršiti podrobni dogo-vori.

Novi krediti.

Belgrad, 16. febr. (Izv.) Včeraj popold-ne od 3. do 7. ure se je vršila seja mi-nistrskega sveta. Dovoljen je bil kredit 1 mi-lijona dinarjev za sprejem in kronanje kralja. Dovoljeni so bili še nekateri drugi krediti. Zakon o narodnem gledališču v Belgradu se razširi na vsa gledališča v drž-avi. Sprejeti so bili tudi novi krediti za podpiranje ruskih beguncv.

Za izenačenje davkov.

Belgrad, 15. febr. (Izv.) Danes se je začela razprava v prvem odseku finančnega odbora o državnih dohodkih za l. 1922. Odsek je razpravljal o neenakosti davkov v poedinih pokrajinah. V imenu Jugoslo-vanskega kluba je nastopil posl. Karol Skulj za izenačenje davkov v celi državi. Njegovim izvajanjem se je pridružila cela opozicija.

Razdelitev države.

Belgrad, 15. febr. Pododbor za uprav-no razdelitev države je končal razpravo

zakona o oblastni in srezki samoupravi in je danes prešel v pretres zakona o splošni upravi. Ker ima odbor stavljen rok, da mora končati svoje delo do 18. t. m., bo ta zakonski predlog odstopil narodni skupščini v nadaljnjo razpravo. Dotlej pa bo pododbor nadaljeval svoje delo o upravni razdelitvi države na oblasti. Ako se ta rok ne bo podaljšal, dokler skupščina ne konča debate o teh dveh zakonskih načrtih v po-drobnostih, bo pododbor odstopil načrt zakona o upravni razdelitvi države ple-numu narodne skupščine. Ker se je delo pododbora raztegnilo zaradi tiskanja teh zakonskih predlogov, bo pododbor naj-brže zahteval od narodne skupščine, naj podaljša stavljeni rok.

Muslimani hito v vlado.

Sarajevo, 16. febr. (Izv.) Osrednji od-bor Jugoslovanske muslimanske organiza-cije je na svoji seji sklepal o tem, ali naj ostanejo muslimani še v vladi ali ne. Po dolgi debati so sklenili, da ostanejo in ime-nujejo za svoje kandidate poslanca Kor-kuta in Vilovića.

Bratova tajnost.

Povest iz irske zgodovine. Prevel M. R. (Dalje.)

»Ne smemo tako misliti! Hitro, Ryan, zapreži in se pelji po Dr. M. Donald, jaz pa ostanem ta čas tukaj.«

Hlapec je zapustil sobo in čez četr-ure je zdrdral voz po dvorišču proti mestu.

Pafer Fitz-Roy je sedel ob postelji po-nesrečenca in se spomnil onega trenutka, ko je bdel pri svojem bratu, ki ga je ubil ta, Hugo Peacock. Kako se je maščevali morilčevo delo! Bližali so se mu strašni dnevi, dnevi kazni za njegova hudodel-stva.

»Si iniquitates observaveris Domine, Domine, quis sustin. lit! — Če boš na greh gledal Gospod, Gospod, kdo bo ob-stal!« — je mrmral in zamišljen povesil glavo.

Oskrbnik je mihal z ustnicami, kakor da bi iskal mokrote. Župnik mu je skušal vliti nekaj kapljic vode in videti je bilo, da je bil žejen. Vz nezvesti se pa še vedno ni vzdramil. Župnik je vzel brevir in začel moliti. Od časa do časa je vzdignil glavo, če se že morda ne čuje voz, a dolgo časa je bilo vse tiho.

Sele po dveh urah je nastal zunaj ro-pot in v sobo je vstopil zdravnik. Prijazno je pozdravil župnika in mu podal desnico.

»Hlapec mi je nekaj pravil,« je spre-govoril, »da se je oskrbnik Peacock s svo-jim vozom ponesrečil. Najbrž je zopet pre-globoko pogledal v kozarec. Ali je že dal kakšno znamenje, da še živi?«

»Ne,« je odgovoril župnik, »samo en požirek vode sem mu dal.«

»Vedi Bog,« je mrmral, »da si tak pi-janec glave ne razbije. Nobena kost ni zlomljena. Pa,« je nadaljeval počasi, »to je tudi nemogoče, vse to zadobiti pri samo-enem padcu. Le pogledajte, gospod župnik,

Kronanje Pija XI.

(Izvirno poročilo »Novemu Času«.)

Rim, 14. februarja 1922.

Prevzet po veličastnih vtisih, ki sem jih doživel ob kronanju Pija XI., bi rad po-dal vsaj slabo sliko posameznih prizorov. A vem vnaprej, da bi bilo vse opisovanje prazen trud, zato hočem enostavno poroča-ti nekaj glavnih dejstev.

Za vstop v Petrovo baziliko o pri-liko kronanja so se izdajale vstopnice. Rim se je potezal zanje kakor za dragocene srečke in namesto 30.000, kakor so prvot-no nameravali, je bilo izdanih nad 40.000 vstopnic. V nedeljo jutraj ob 4. uri so var-nostne straže zasedle določena mesta na trgu pred sv. Petrom in istočasno so začeli prihajati ljudje, ki so si hoteli zagotoviti ugodno mesto. Ob 5. uri je bilo že zbranih pred cerkvijo 15.000 ljudi, ki so vsi drhte-li v občutnem jutranjem mrazu. Ob 6. uri, ko so cerkev odprli, so se zile množice va-njo, kakor veletoki. Dotok je naraščal od minute do minute in se zaježeval na trgu. Ob 8. uri dopoldne je bila bazilika tako polna, da bi tudi ena oseba ne mogla več vanjo, a tudi ne iz nje. Ljudje so stali po oltarjih, ob kipih, povsod, kjer je bilo pro-stora za eno nogo.

Cerkev je bila sijajno okrašena z bar-zunastimi preprogami svetlorumene barve z zlatimi obšivi. Vatikanske straže v sliko-vitih uniformah so delale špalir. Oltar sto-lice sv. Petra je bil okrašen z rdečim bar-zunom in tiaro na vrhu. Na štirih straneh abside so stale tribune za diplomate in du-hovščino. V cerkvi so bile nameščene tudi štiri rešilne postaje.

Čimbolj se je bližala ura papeževega prihoda, tembolj je naraščala nestrpnost in hrepenenje množic. Cerkvena vrata so za-prli.

V tem se je v Vatikanu po notranjih stopnicah, ki vodijo v kapelo najsv. Zakra-menta, razvil sprevod. Spredej so šli cere-monierji, prokuratorji in nešteti drugi va-tikanski funkcionarji, noseč znamenja pa-pške oblasti, potem opati, škofje in nad-škofje, patriarhi in kardinali. Za njimi je počasi stopal sv. oče, obdan od štirih švi-carjev z golimi meči, za njim poveljniki straž in dvorni dostojanstveniki.

Dospevši v kapelo najsv. Zakramenta je papež pozdravil nadduhovnik vatican-ske bazilike Merry del Val, ki je imel kra-tek nagovor; nato je papežu poljubil roko in nogo, a papež ga je objel.

Množica v cerkvi je zadržela v svetem navdušenju: Visoko na stolu se je prikazal sv. oče v svojem belem oblačilu in dvignil roko k blagoslovu. Ganotje je bilo toliko, da ni našlo glasu; samo roke so se dvigale z belimi roboi. A papeževa roka ni nehala blagoslovljati.

Začela se je sv. maša. Papežu sta streg-la na desni kardinal dekan Vanutelli, na levi kardinal diakon Bisleti ter množica prelatov. Pred gloriojo so se kardinali zad-njič poklonili sv. očetu, poljubljajoč mu prsi ozir. roko in nogo. Pri sv. obhajilu je papež obhajal tudi oba kardinala, ki sta mu stregla.

Po sv. maši se je približal slovesni trenotek kronanja. Sv. oče se je vzpel na prestol, ki so ga obstopili kardinali. Zbor je zapel staro himno o kronanju, kardinal Vanutelli je z ganjenim glasom molil Oče naš; nato se je približal papežu s tiaro kar-

po celim telesu je črn in krvav. Tu se je moralo tudi kaj drugega zgoditi.

»Najbrž,« je odgovoril duhovnik.

»Kdo ve, v kakšni družbi je bil!«

»Veste,« mu je rekel doktor tišje, »tu je že več kot celo butaro palic zaslužil, med nama povedano, in jaz mu jih pri-voščim.

»Ne bo umrl?«

»A, ta je močne narave kakor bil. Whiskey ga seveda lahko drži nekaj t za na bolniški postelji, pač se pa prav nič ne bojim zanj.«

»To bi bilo že prestrašno, ko bi vedno tako živel, kakor do zdaj.«

»Seveda, seveda! A trenutno ne no-remo nič pomagati. Zdi se mi, da so se mu možgani malo pretresli. Jaz pridem jutri zgodaj nazaj in bilo bi dobro, če bi hoteli tudi Vi priti čez nekaj časa, ker ne vemo, kaj še lahko nastopi.«

Zdravnik je še dal nekaj navodil za ponoči in zapovedal, da mora biti vedno

dinal Bisleti in mu jo položil na glavo s slovesnimi besedami: »Sprejmi tiaro, okrašeno s tremi kronami, in vedi, da si oče knezov in kraljev, voditelj sveta, namestnik našega Odrešenika Jezusa Kristusa, kateremu boš čast in slava iz vekov v veke.«

Po cerkvi je zaorilo in zabučalo: Množice so pozdravljale novokronanega papeža, pevski zbor je zapel himno: »Ti si Peter...«, a z lodžije so donele srebrne trobente.

Med nepopisnim navdušenjem množice je sv. oče po isti poti kakor ob prihodu zapustil cerkev sv. Petra, neprestano blagoslavljajoč množice.

Na trgu pred cerkvijo je valovila nepregledna množica nad 200.000 ljudi. Predvsem so bili tu seveda Rimljani in Lombardi ter Italijani sploh, toda med njimi so bili pomešani tuji in pripadniki menda vseh narodov sveta. Vso to množico je preveval en sam up in strah: Da-li se sv. oče še tudi topot prikaže na zunanji lodžiji, da podeli vernemu ljudstvu svoj blagoslov. To vest je bil prinesel neki rimski list, a se je iz vatikana demantirala. Kljub temu se množica ni hotela raziti in je trdovratno in hrepeneče upirala svoje oči v lodžijo. Njeno zaupanje je ni goljufalo.

Bilo je čez 1. uro popoldne. Tedaj se v celi širini trga razvrate vojaške čete; ravno nasproti baziliki se postavi kraljeva straža na konjih. Nad trgov se pojavi aeroplan, kroži nekaj časa nad množico, nato se pa izgubi v sinjini. Trenotki pričakovanja so neznosni. Tedaj se na centralnem balkonu široko odpro vrata, služabniki razprosto preprogo s papeževim grbom in kmalu nato se obdan od kardinalov prikaže Pij XI. v svojem belem papeškem oblačilu in s tiaro na glavi. Množica pade na kolena, čete prezentirajo orožje, a papež dvigne roko k novemu blagoslovu. Navdušenje prekipi vse meje in pod nebo se orijo stotisočeri klici: Živel papež! Živel Pij XI.!

Trenotek je bil veličasten, nepopisen in nepozaben. Sam sv. oče ni mogel odoleti vtisu in je za hip zavzet obstal. Nato se je okrenil k odhodu, toda množice so ga še enkrat priklile nazaj in še enkrat je dvignil roko, proseč na te hrepeneče množice blagoslov miru.

Tako se je završilo to znamenito kronanje Pija XI. Dal Bog, da bi novi papež ne samo Italiji, ampak celemu svetu izpolnil nade, ki jih polaga nanj!

Današnja predborza.

Zürich, 16. febr. (Izv.) Budimpešta 0.79, Berlin 2.56, Italija 24.90, London 22.33, Newyork 513, Pariz 44.32, Praga 9.70, Dunaj 0.17, avstr. krona 0.09, Zagreb 1.65, Varšava 0.15, Holandsko 191.25.

Zagreb, 16. febr. (Izv.) Budimpešta 47.75—47.78, Berlin 155—155.50, Italija 14.95—15, London 1345—1346, Newyork 303—304.50, Pariz 25.50—26.57, Praga 586—588, Dunaj 4.85, Zürich 60.25.

Seja občinskega sveta.

Smoči se je nadaljevala seja obč. sveta. Električni tok. Obč. svetnik Orehek je poročal v imenu upr. odbora: Ker se je premož podražil za 655.000 kron in druge potreščine za nad milijon kron, se je sklenilo, naj se povišajo cene električnemu toku za raz-

kdo pri bolniku, nakar se je odpeljal domov.

Tudi pater Fitz-Roy je odšel in naročil, če bi se bolniku poslabšalo, priti takoj po njega.

Ko je prišel drugo jutro župnik na pristavo, je že našel zdravnika tam.

»Kako je?« je vprašal.

Doktor je zmignil z ramami.

»Huda vročina, blede. Dekla, ki je pri njem bdela, mi je praviła, da že več ur govori o požigu in uboju. Požig — huda vročina ima in palica, kdo ve, kje jo je dobil, sodeluje v njegovi fantaziji.«

Sedel je in šel na žili udarce srca.

V tem trenutku je začel Hugo Peacock zopet bloditi.

»Ne, ne, ne vezati!« je klical, »jaz nisem tega storil!«

Skušal je roko odtegniti, a zdravnik jo je držal krepko.

»Neumni Macrin! Dobro, da ne moreš ničesar več povedati,« je mrmral oskrbnik.

»Kdo je to?« je vprašal na tihem zdravnik župnika.

»To je ime hlapca, ki je bil osumljen, da je zažgal našo hišo in se nato obesil.«

»Spominjam se. Hm, zdi se mi, da je Hugo Peacock nekaj vedel o tem.«

»Proč, Dunstan, nikdar in nikoli ne dobiš Meggy! Kaj me gledaš tako deboto? Ha, moja palica je dobro zadela! Zdaj ležiš tukaj!«

Zdravnik je začudeno pogledal župnika.

»O Vašem bratu govori, ni res?«

Župnik je potrdil in krčil pesti. Blod je bil in s srdom je gledal na oskrbnika. Doktor je zmajal z glavo.

svetlavo od 80 v. na 1 K, za motorje od 50 na 60 in za električno železnico od 30 na 40 vinarjev za elektrovatno uro.

Električna železnica. Z ozirom na to povišanje elektr. toka zaproša ravnateljstvo električne železnice, naj se povišajo vozni listi na 2.60 K. Pri tej priliki je obč. svetnik Kremžar (SLS) poudarjal, da nam ne more biti vse eno, kaj je na trditvah tramvajске družbe o slabem gospodarskem položaju. Na eni strani nam družba neprestano preti, da bo ustavila obratovanje, če se ji povišanje ne dovoli. Za Ljubljano bi bila manjša škoda ko za družbo samo, toda s tem so vrženi na cesto številni uslužbenci z družinami. Vsled tega homo zopet morali dovoliti povišanje. Na drugi strani pa nikakor ne gre, da bi bila za občino edino merodajna pripovedovanja ravnateljstva te družbe. Mestna občina mora vedeti, kakšen je v resnici finančni položaj te družbe, ker ima po pogodbi občina interes, da to ve. Saj bo v par letih občina prevzela tramvaj in tudi za zgradbo novih tramvajskih prog je v smislu pogodbe finančno stanje družbe merodajno. Zato predlaga, naj se izvoli posebna komisija strokovnjakov iz občinskega sveta, ki naj dožene na podlagi knjig pravo stanje družbe. Le pod tem pogojem glasujemo za povišek. — Predlog odseka je bil na to sprejet; predlagana komisija pa se izvoli pozneje.

Nova mestna zgradba in ljudska kuhinja — obstruirani. Obč. svet. Orehek predlaga (SLS): Naj se zgradi hiša za uradne prostore mestne elektrarne in mestnega vodovoda, ki naj bi stala na Vodnikovem trgu in imela tri nadstropja. Poslopje bo stalo 12.000.000 K in bo obsegalo tudi prostore za ljudsko kuhinjo, ki bi imela prostora za 2000 oseb. — Dr. Triller je predlogu nasprotoval in izjavil, da se bo JDS klub upiral z vsemi sredstvi proti izpeljavi sklepa. — Dr. Stanovnik naglašja, da se čudi, zaka se JDS upira tej stavbi, ki je potrebna. Opozarja, kaj kakšna neproduktivne stavbe je gračil bivši mestni svet, n. pr. Mestni dom in hotel Tivoli. Vsi načrti tistih dveh mestnih stanovanjskih hiš so se morali prenarediti. Povdarja, da če bi imeli demokracije kaj socialnega čuta, bi ne bili zasedli kaznine s kavarno, ker se je nameravala v kazni ustanoviti ljudska kuhinja. — Dr. Triller je namigaval, naj bi se gradil novi rotovž. Pripravi sem, da bo dr. Triller takemu predlogu ravnatoku nasprotoval, kakor je nasprotoval danes. — Obč. svetnik Ogrin (SLS) je povdarjal, da je vsota, ki se namerava izdati za zgradbo trinadstropne hiše na Vodnikovem trgu, v sedanjih razmerah naravnost bagatel. Druge občine, kakor n. pr. Zagreb, izdajajo za zgradbe neprimerno višje vsote, kakor jih izdaja Ljubljana. V hiši naj se prirede tudi male trgovine, v katerih naj bi se nastanili prodajalci v lopah na Vodnikovem trgu. — Obč. svetnik Frelich (JDS) je zahteval zgradbo rotovža, nasprotno zgradbi hiše in je izjavil, da zelo dvomi, če je ljudska kuhinja socialno potrebna. Povedal je tudi, da bi lahko govoril dve leti o stanovanjski beži. (Klici: »Hvala! Hvala!« — Smeh.) Med Frelichovim govorom so zastupili občinski svetniki JDS izveščali občinskega svetnika Turka dvorano in onemogočili glasovanje, ker je za take sklepe potrebna kvalificirana večina. Župan dr. Perič je neznanil, da bo ugodil vse občinske svetnike, kateri so onemogočili glasovanje, z globo 20 kron. (Odobravanje.)

Vodovod v Hrdeckega vas. Upravni odbor za vodovod je v večini glasov sklenil, da ne priporoča prošnje za napeljavno vodovoda v Hrdeckega vas, marveč naj se zadeva še proučuje. — Obč. svetnik Kremžar (SLS), je naglašal, da se čudi, kako je odbor prišel do takega sklepa. Vodovod v Hrdeckega vasi bi bil svoj čas mnogo manj stal ko danes — to je res. A kljub temu je nujno potrebno, da se napravi že iz sanitarnih in javnovarnostnih za zgradbo vodovoda v Hrdeckega vas. — izbruhne večji požar. Studenci, ki so tam, ne zadoščajo in tudi ne nudijo nobene sanitarne garancije. Predlaga, naj se takoj dovoli kredit za zgradbo vodovoda v Hrdeckega vas. — Dr. Pestotnik opozarja, da bi vodovod stal 800.000 kron in da je to preveč. — Pri glasovanju se predlog obč. svetnika Kremžarja sprejme z večino.

Mestna razsvetljava. Poročevalec Orehek (SLS) predlaga, naj se dovoli mestni plinarni 1 milijon kredita za popravilo kandelabrov, da se tako pomnoži po mestu plinova razsvetljava ter razbremeni elektrarna. Doktor Triller in Rupnik zahtevata, naj se v plinarni rabi angleški ali ostravski premog, ker bo sicer od trboveljskega premoga kmalu uničena, pa tudi koksa trboveljski premog ne daje.

Nedeljski trgovski počitek. Po poročilu obč. svetnika Srebotiča (SLS) se sklene resolucija za enoten nedeljski počitek v trgovskih obratih.

Nova mestna klavnica in hladilnica. Poročevalec Srebotič (SLS) predlaga, naj se votira 30.000.000 kron za napravo nove moderne klavnice in hladilnice, s katero bo združena tudi tovarna za led. Na strani ob kanalu se napravi rampa, do katere se spije železniški tir s proge dolonjske železnice. — Sprejeto.

Kdo je povišal cene mleku. Na vprašanje občinskega svetnika Kralja, kdo je povišal cene mleku na 10 K za liter v takozvanih mestnih mlekarah, je izjavil župan, da mestna občina po naredbah vlade nima več moči predpisovati maksimalne cene. — Nato se je javna seja zaključila.

IZ TAJNE SEJE.

Tajno sejo vodi podžupan Jug. Regulatorja so starostne doklade za uradnike mestnega stavbenega urada. — Trgovski lokali v Kresiji, kjer je dostojer Gerkman in Lenassi, se oddajo g. Strojniku. — Meščanska podpora se odtegne 9 osebam, ki so dovolino preskrbljene. — Za mestnega fizika se imenuje dr. Rus v VII. plač. razredu, mestni zdravnik dr. Demšar se pomakne v VII. razred, za mestnega zdravnika se imenuje dr. Tobe Jamar v VIII. razredu. — Hran. uradnik Hruc se imenuje za brat. tajnika, Iv. Hiter pa ad personam za hran. kontrolorja v IV. razredu. Josip Omahen se pomakne v kategorijo nižjih tehničnih uslužbencev, Plinarniški uslužbenec Jos. Smrekar se imenuje za stalnega slugo. Povišajo se mag. slugi s 1. jan. 1922: Ivan Suhadobnik v 10. plač. stopnjo, Iv. Pavlinec v 9., Jos. Jezovšek v 8., Jos. Kionta v 6., Karel Kresar v 4., Ign. Prelec v 4., Iv. Kavčič v 5. plač. stopnjo. Uslužbencema reš. postaje Kumlu in Zdravču se zvišajo draginske doklade, prvemu za 1000 K, drugemu za 700 K. — Stalno se namesti s 1. jan. 1922 Ivan Gajšek na mestni pristavi. — Dalje se povišajo: Rihard Svetlič, rač. revident 7. razr.; Kunaver, nadofic. 9. razr.; Iv. Dražil, mag. pis. nadofic. 9. razr.; Jos. Hafner, mag. pis. ravnatelj, dr. Letnar, mag. tajnik 8. razr. Matija Miklavčič se poviša v uradniški status in se mu prisodi čin 11. razreda. — Ivo Barin in Iv. Rohačku se dovoli plačevanje takse za sprejem v občinsko zvezo v mesečnih obrokih. Soglasno se sklene priporočiti podelitev gostinjske koncesije vdovi g. Mariji Zajčevi na Poljanski cesti. Dalje se je sklenilo priporočiti naslednje gostinjske koncesije: Anton Kolan, Marija Zgonc, Ant. Valjavec, Jos. Špan, Apolonija Halner, Janez Gorenc. Koncesija za točenje čaja in kave se dovoli Jošku Lavter. Sklene se priporočiti koncesijo za izvoška prsiču Crošelj. Dalje se priporoča naslednje koncesije: Manufaktura M. Hribernik, manufaktura »Textilia«, litografija Carnak, podružnica knjigarna Učit. tiskarne Slov. trg. deln. družba za specerije in manufakturo, Fr. Šantel za posredovanje z zemljišči. Dovolj se prenos posredovalnice služb Tereziji Nowotny. — Ob 9. uri je g. podžupan zaključil sejo.

Politični dogodki.

»Enotna protiklerikalna fronta«, tako se glasi geslo, ki ga je proglasil dr. Kukovec v imenu demokratske stranke v Središču. Kmetijski list mu odgovarja na to, da bi on bil za enotni protiklerikalni blok, ako bi se pritegnilo k njemu tudi socialistično delavstvo! Sicer pa glasilo kmetijske liberalne Larožazije za Kukovecovo idejo ni nič navdušeno, ker bi od takega bloka imeli političen dobiček samo demokraci, za katere bi samostojni kmetje šli po kostanj v žerjavico. Antiklerikalizem je namreč danes tako obrabljena fraza, da bi se samostojneži z njim med ljudstvom samo kompromitirali in to oni dobro vedo. Vsled tega se zdaj izgovarjajo, češ, proti klerikalizmu smo že, samo če bi še delavci bili zraven, tako da bi začelo pokati iz vseh topov na klerikalni tabor; zdaj pa enkrat pa je še nevarno... Pustimo to in si oglejmo le tisto z delavstvom. Socialpatrioti vlečejo delavstvo že skoraj 74 let z antiklerikalizmom za nos, češ, ko se umči v javnem življenju »klerikalizem«, bodo delavstvu letela pečena piščeta v usta. Klerikalizma v javnem življenju ni več, vlade so vse v rokah deloma liberalne buržoazije, deloma socialdemokratov, v Rusiji se je zažgala baklja svetovne revolucije — nobene ovire od strani »klerikalizma« ni več, da bi socialdemokratski voditelji izpolnili svoje obljube. In kaj vidimo? Zvezali so se z buržujskimi vladami, se s komunisti sprli, delavstvo razcepili v tri internacionale, sami sede v vladah, delavstvo pa še nikoli ni bilo tako na slabem kot je danes. Salamenko zabiti bi moral biti tisti delavec, ki bi zopet šel na antiklerikalni lim. V interesu delavstva je, da se združi v eno samo protiburžoazno fronto in to bo mogoče takoj, ko delavstvo neha poslušati svoje socialburžoazne voditelje, pripozna vero kot svoje najmočnejše orožje v boju zoper svoje tlačitelje in opusti od buržujev izmišljeni antiklerikalizem. In to se bo, o tem smo globoko prepričani, prejel tudi zgolito. Namesto buržujskega antiklerikalnega bloka bomo imeli antioksploatorski blok združenega proletariata v imenu najvišjih verskomoralnih idej pravice, enotnosti in pravega bratstva. Da se to zgodi, to mora biti cilj vsake krščanske ljudske stranke. Takrat bo »antiklerikalizem« šel v muzej med stare šaro.

Za ministre — proti duhovništvu. Na seji fin. odbora dne 14. t. m. je liberalni poslanec dr. Šečerov glasoval za visoke dnevnice ministrom in za znižanje duhovniških plač. Liberalnega »svobodoumja« je temeljito učil pravice posl. Klekl, ki je v svojem govoru navedel bedno stanje katoliškega klera. Postopanje dr. Šečerova je vzbudilo splošno ogorčenje.

Upor v Indiji, o katerem je govoril lord George v angleški spodnji zbornici pretekli teden, je zelo nevarnega značaja. Kakor poročajo najnovejše vesti iz Washingtona, so bile angleške oblasti v Madrasu prisiljene, oborožiti vse Evropejce in jih dati policiji na razpolago.

V Tripolisu vro. V zadnjih bojih v ustaši v Tripolisu so imeli Italijani 25 mrtvih in 100 ranjenih. — Angležem gre trdo v Indiji in na Irskem, Lahu pa v Tripolitani. Cel svet se otresa človeških pijavk.

Dnevni dogodki.

Poslanec Nemanjč za belokranjske pogorelee. V Belokrajini so iskre iz lokomotiv povzročile ob progi več požarov, a uprava drž. železnice se nič ne zneni za povračilo nastale škode. Radi tega je poslanec Nemanjč posredoval pri ministrstvu za promet. Minister je poslanec obljubil, da bo storil vse, da zagrebško ravnateljstvo drž. železnice v najkrajšem času poravnava nastalo škodo.

Prepovedan list. Minister za notranje stvari je prepovedal v naši državi uvoz in razširjenje lista »Neues politisches Volksblatt«, ker piše proti interesom Jugoslavije.

Država zida. Na oglu Nemanje oesle v Belgradu začno tekom aprila zidati novo palačo ministrstvu za šume in rude.

Kredit 6 milijonov kron je dovolilo ministrstvo za narodno zdravje za razširjenje in prenovljenje drž. bolnice v Kraljevi.

Nefrankitane pošiljke v Avstrijo. Dogazno je, da se veliko število pisemskih pošilk iz naše države v Avstrijo odpravlja neplačano. To se godi zato, ker plačajo naslovniki v Avstriji za take pošiljke manjšo naknadno pristojbino, kakor je ona, ki bi jo moral plačati pošiljatelj pri predaji. Na ta način trpi naša uprava škodo. Da se v bodoče ne bodo več oškodovale koristi državne blagajne, je ministrstvo sklenilo, da se ukoristi s pravico, ki mu jo daje III. člen sklepnega zapisnika glavnega madriškega dogovora ter da se od 1. marca t. l. za pisemske pošiljke iz naše države v Avstrijo uvede obvezno frankovanje. Neplačane pošiljke za Avstrijo se od 1. marca t. l. naprej ne smejo več odpravljati, nego s njimi je potopati take, kakor v nedostavljivimi. — Direktor pošta i telef. grafa za Slovenijo.

Nove tvornice. V Majšpergu pri Ptujju začne obratovati v najkrajšem času tvornica tanin, ki bo strgala les ter izdelovala lepenco in druge lesne izdelke. — V Rušah pri Mariboru pa začne poslovati jeklarna Kolumbus, last Otmarja Bählerja.

Centralizacija šolstva. Glavni prosvetni savez je vstavil v načrt zakona o narodnih šolah določbo, da morajo biti predsedniki šolskih odsekov učitelji.

Aretirani Srbi v Parizu. Ministrstvo za zunanje zadeve je nedavno imenovalo nekoga Mominia Nikolića kot častniškega referenta pri našem pariškem poslanstvu. Njegova naloga je bila, da potom francoskega tiska vzbudi simpatije za našo državo. To svojo nalogo je tako temeljito izvrševal, da ga je pariška policija pred par dnevi aretirala in zaprla. Obenem je zaprla nekoga Ostojića in še par drugih Srbov, ki so v družbi ogojčevali nekoga Francoza. V Belgradu, kjer je bil Nikolić v vseh krogih prav dobro znan, je aretacija vzbudila veliko razburjenja. Ministrstvo za zunanje zadeve pa ga je brzoljavno odpustilo iz službe.

Tri kobilice ukradene so bile v Sisku. Vredne so 62.000 kron.

Ljubljanski dogodki.

Mráz 'e ponehal. Medtem ko je bilo včeraj še —15 stopinj C mraza, je kazal toplomer danes jutraj le še —3 stopinje C, Barometer pada. Danes dopoldne je padlo nekoliko snega. Najhujše zime je konec.

Kolesarji prihranite si pot. Prejeli smo: Kakor je bilo že objavljeno, je policijsko ravnateljstvo v Ljubljani do 14. t. m. protipostavno zahtevalo, da mora biti kolekovo naznanilo o biciklu s 5 Din kolkom in ravnatoku izkaznica, torej skupaj 10 Din. Pravilno bi se moralo kolekovati samo naznanilo s 5 Din. Nekdo je poslal izkaznico na finančno delegacijo, da mu povrne proti postavno plačanih 5 Din. Tu je dobil odgovor, da mora napraviti prošnjo v Belgrad in ako bo neugodno rešena, ima čast plačati še 7 Din. Tako torej. Ko bi kak privatnik protipostavno zaračunal kako pristobino in bi je ne vrnil, bi mu rekli drugače... A mi ubogi zemljani...

lj O ljubljanski bolnici (oddelek št. 3) smo zopet dobili pritožbo: Poročali ste zadnjič, da so v 10 dneh umrle na porodu 4 mlade ženske. Takoj naslednji dan je umrla zopet ena, mlada porodnica, moja sorodnica. Nerazumljivo mi je, čemu umirajo zadnji čas porodnice, dočim prejšnje čase nismo čuli zlepa kaj sličnega. — Mi le ugotavljamo to kot žalostno dejstvo, ki se ne sme več prezreti. Rekriminacije, ki jih navaja ostali del našega dopisa, opuščamo, ker vemo, da bo preiskava objektivno dosegla vzroke teh žalostnih dogodkov.

lj Poročna razprava proti morilcu g. računkega nadavetnika Avgustina Zajca bo dne 27. februarja 1922, Morilca Antona Jalena bo zagovarjal dr. Oblak.

Izda se konzorcij »Novega Časa«. Urednik in odgovorni urednik: Franc Kremžar. Tiska ljubljanska tiskarna v Ljublied.